

[Aage Fogh.]

de hjem, der var, skulle overtages af hjemmets børn, hvis de var flittige og dygtige. Det kan de ikke i dag, og det er begrundelsen for den række af forslag, der her foreligger. Det er den udvikling, der er foregået, de økonomiske omstændigheder, der har medført, at hvis man ikke på anden måde vil rette ved forholdene, bliver hele den ungdom indenfor landbruget, der ikke har andre penge end dem, de selv har tjent, vist væk fra landbruget eller i hvert fald henvist til de allermindste landbrug, der ikke er særlig eftertragtelseværdige. Derfor har vi ment det rigtigt at fremsætte vore forslag. Jeg håber også, at vi ved en forhandling i udvalget kan nå et resultat, og jeg skal slet ikke være uvillig til at overveje den tanke, som den højtærede landbrugsminister var inde på, at vi drøfter dette forslag i forbindelse med forslaget om en realkreditkommission, fordi den ungdom, der ikke kan få statshusmandsbrug, har ganske de samme vanskeligheder.

Jeg har i dag hørt, at en mand, der søgte gifte bestyrerfolk, fik et væld af ansøgninger fra unge, der havde tænkt sig at skulle være selvstændige landbrugere, men nu på grund af tidernes ugunst må gå ind som bestyrere. Det er ikke eftertragtelseværdigt for dansk landbrug at opretholde sådanne vilkår, og jeg kan ikke se, at der er anden mulighed, end at man for statshusmændenes vedkommende, hvor der hidtil har været en begrænsning af pantsætningsretten, må åbne adgang til pantsætning. Jeg har i min ordførertale gjort rede for forslaget og skal ikke komme nærmere ind på det nu.

Derimod vil jeg vende mig til det forslag, der er stillet af det ærede medlem hr. Carl Petersen m. fl. om en ændring af statshusmandsloven, og gøre opmærksom på, at i 1948 stillede den daværende landbrugsminister, Bording, forslag om en ekspropriationsbestemmelse i jordlovens § 8, men ministeren trak det forslag tilbage til fordel for bestemmelserne om forkøbsretten. Nu siger det ærede medlem, at det har vist sig, at jordloven af 1948 ikke giver tilfredsstillende resultat. Er det ikke lidt for hurtigt at drage denne slutning? Hvad var det, jordloven af 1948 bestemte? Den bestemte, at der skulle være forkøbsret på alle ejendomme over en vis størrelse — såvidt jeg husker 35 000 kr. i grundbeløb, nu 56 000 kr. Den bestemte, at enhver ejendom uanset størrelse kunne

blive belagt med forkøbsret, hvis naboerne havde brug for tillægsjord og det var forsvarligt at tage jord fra vedkommende ejendom. Den bestemte endvidere, at de gods ejere, der havde en række af gårde, hvis de ønskede fri arveret over dem, inden den 1. oktober 1954 måtte melde sig til jordlovsudvalget og få en ordning, hvorefter de skulle afgive 20 pct. af areal eller grundværdi af de ejendomme, de havde over to.

Hvordan har alt det virket til i dag? Jeg har desværre ikke de nyeste oplysninger, men jeg regner sikkert med, at dem må vi kunne få i et udvalg, og jeg vil meget henstille, at vi, inden vi går til ekspropriation, først ser, hvordan jordloven af 1948 virker, når den virkelig er kommet til fuld anvendelse. Det vil altså sige i praksis, at jeg ønsker at afvente den 1. oktober 1953 for at se, hvor mange husmænd der har meldt sig for at få tillægsjord. Det er den første betingelse, at vi ved, hvor mange der virkelig vil have tillægsjord. Jeg ønsker dernæst at få nærmere oplyst fra statens jordlovsudvalg, hvordan mulighederne har ligget for at skaffe sig jord gennem forkøbsretten, og jeg må i denne forbindelse have lov at minde om, at det sidste halve års tid synes at have givet gode resultater. Lerchenborg, Nyvangsgaard, Egebjerg og Kørup, og hvad den række store gårde nu hedder, har på grundlag af forkøbsretten stillet betydelige jordarealer til rådighed, og hvis statens jordlovsudvalg vil benytte forkøbsretten efter den mening, jeg lagde i den, da jeg var med til at skabe den, vil der være mulighed for at skaffe megen jord ad den vej.

Endelig ønsker jeg at afvente den 1. oktober 1954, da de store godser skal have meldt sig, hvis de vil have fri rådighed over deres jorder, og jeg vil gerne sige til det ærede medlem, at jeg synes, at det ærede medlem, når han kommer med det forslag nu, vil bringe et skævt forhold ind i vor jordlovgivning, for jeg forstår det i hvert fald sådan, at disse godsejere med fuld ret kan sige: vi har fået en frist indtil 1. oktober 1954; indtil da har vi frist til at bestemme, hvordan vi vil stille os overfor jordloven af 1948. Jeg synes ikke, at man nu kan give dem andre betingelser. Når alle disse ting foreligger, altså om godt og vel et år, har vi mulighed for at bedømme, hvordan loven af 1948 må antages at ville virke.

Jeg har sagt tidligere, at vi fra det radi-